

Rapport 2008:33

Arkeologisk förundersökning

Tägneby 1:1

Invid RAÄ 26
Västra Tollstad socken
Ödeshögs kommun
Östergötlands län

Viktoria Björkhager
Fredrik Samuelsson
Kjell Svarvar

Tägneby 1:1

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning.	4
Syfte	4
Metod och dokumentation	4
Resultat och tolkning	4
Referenser	4
Tekniska uppgifter.	5

Ö S T E R G Ö T L A N D S   L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N   F Ö R   A R K E O L O G I

Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

Sammanfattning

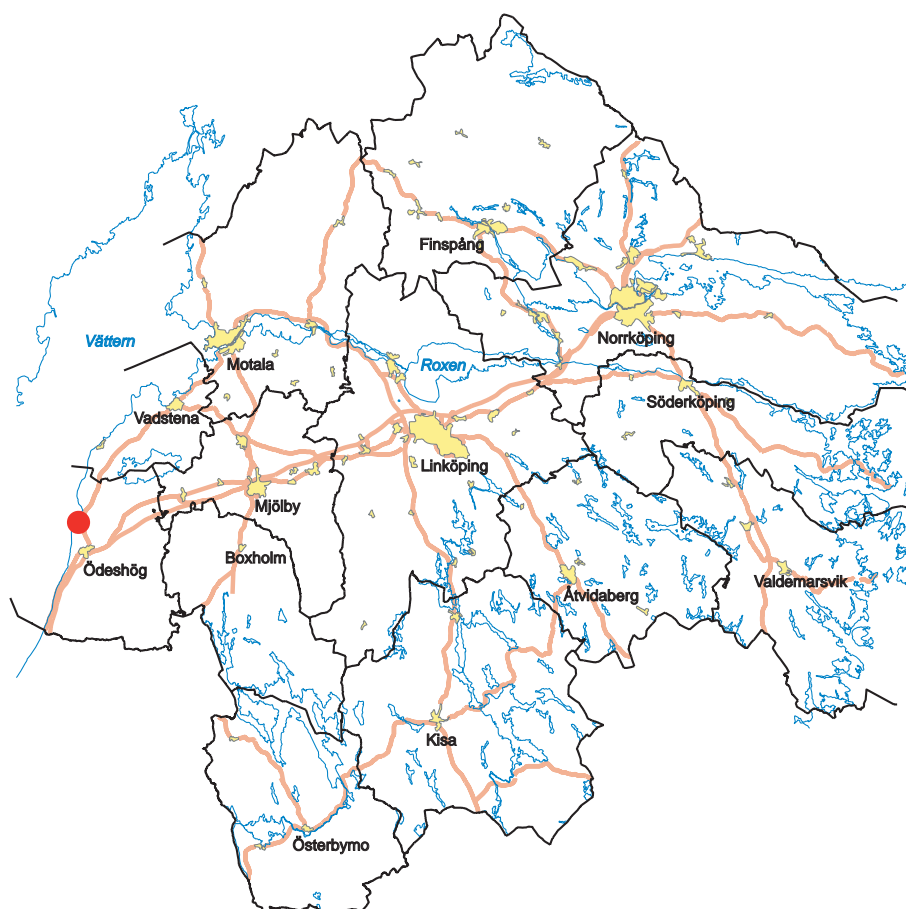
I oktober 2004 utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk förundersökning inom fastigheten Tägneby 1:1, Västra Tollstad socken, Ödeshögs kommun. Arbetet utfördes inför nedläggandet av en elkabel från ett planerat vindkraftverk.

Vid förundersökningen påträffades inget som bedömdes utgöra fast fornlämnning. Enbart sentida föremål såsom recenta järnfragment och porslin framkom i de för undersökningen berörda ytorna.

Viktoria Björkhager
antikvarie

Fredrik Samuelsson
antikvarie

Kjell Svarvar
antikvarie

1430500

1431000

1431500

6462500

6462500

6462000

6462000

6461500

6461500

6461000

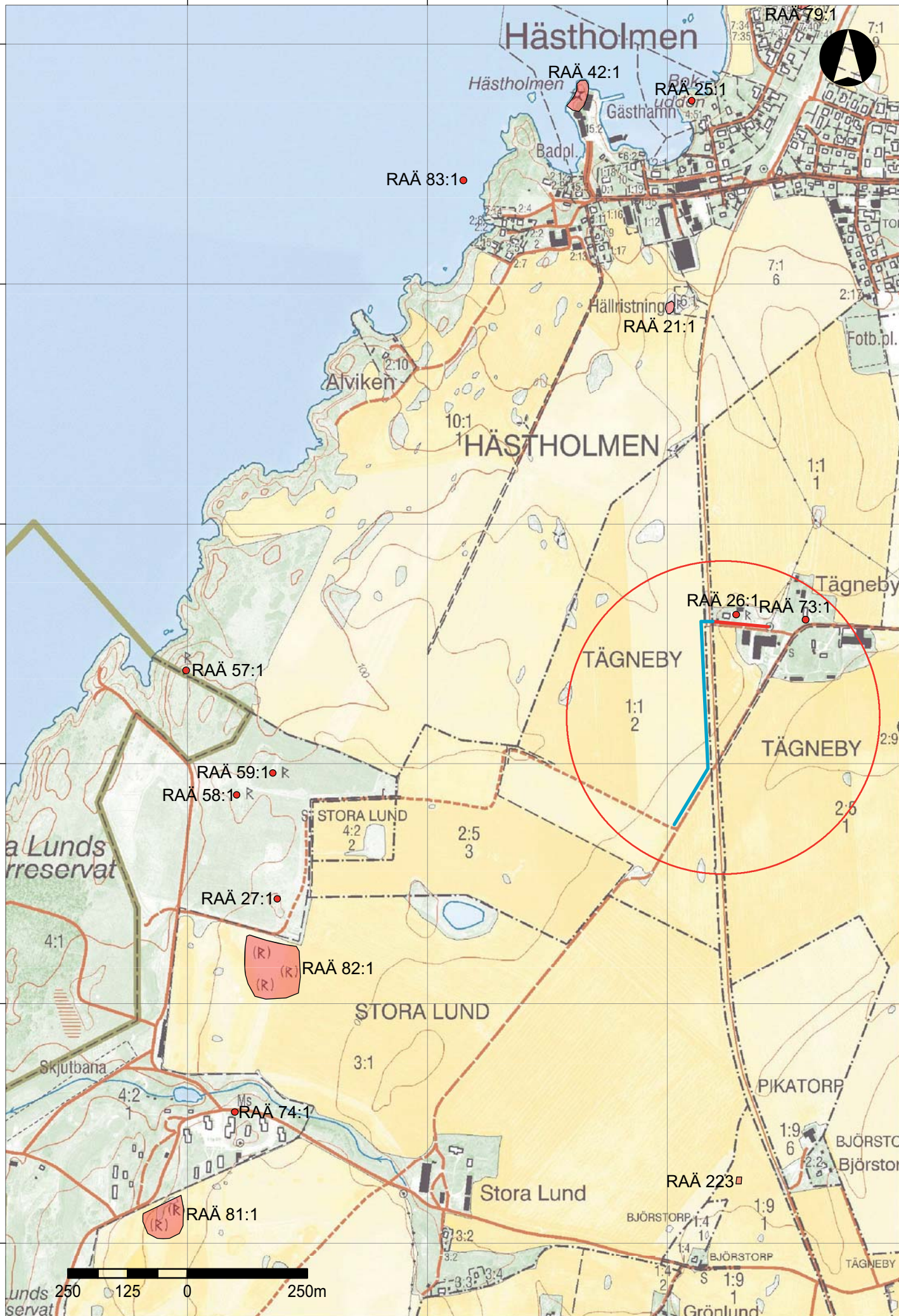
6461000

6460500

6460500

6460000

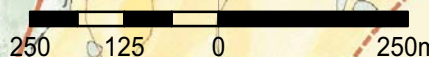
6460000

1430500

1431000

1431500

Inledning

Östergötlands länsmuseum utförde i oktober 2004 en arkeologisk förundersökning inför nedläggandet av en ca 650 m lång elkabel från ett planerat vindkraftverk på ovan nämnda fastighet. Kabelsträckningen följde en befintlig åkerväg för att sedan fortsätta utmed den f d järnvägsbanken mot Hästholmen. Vid Tägnebys gårdstomt vek kabelsträckningen av och gick fram till en befintlig elstolpe på gårdsplanen. Undersökningen utfördes efter beslut från Länsstyrelsen i Östergötlands län.

Uppdragsgivare var Vattenfall Eldistribution AB som även svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för förundersökningen var Viktoria Björkhager och för rapportarbetet Viktoria Björkhager, Fredrik Samuelsson och Kjell Svarvar.

Områdesbeskrivning

Östergötland betraktas som en nordlig utlöpare av den sydsandinaviska bronsålderskulturen som bland annat kännetecknas av en storhögstradition. I de västra delarna av landskapet framträder under äldre bronsålder en centralbygd och det är även här som man finner de flesta bronsföremålen (Kaliff 1999).

Den aktuella exploateringen ligger inom ett fornlämningsrikt område i fullåkersbygden söder om Omberg. På Tägnebys gårdstomt finns en skålgropsförekomst bestående av fem skålgropar inhuggna i en berghäll (RAÅ 26). På gården finns även en malsten, en s k underliggare, som påträffats på okänd plats ute på ägorna (RAÅ 73).

Namnet Tägneby innehåller det fornsvenska *thægn* (krigare, man i kungens tjänst) och kan alltså vara förknippat med kungliga centralorter (Franzén 1982).

Syfte

Syftet med förundersökningen var att fastställa om lagskyddade fornlämningar berördes av markningrepen. Om mindre ingrepp kom att ske i fast fornlämning skulle lämningarna undersökas och dokumenteras enligt sedvanliga metoder för att fastställa deras karaktär, omfattning och datering. Följande relevanta frågeställningar kopplades till undersökningen:

- Finns det lämningar som kan knytas till den intilliggande skålgropslokalen i form av exempelvis boplatslämningar?
- Om boplatslämningar skulle framkomma, hur förhåller de sig vad gäller omfattning, datering och karaktär?
- Finns det andra typer av fornlämningar än boplatslämningar inom exploateringsområdet såsom exempelvis skärvestenshögar eller gravar?

Metod och dokumentation

Den arkeologiska förundersökningen innebar att schakt öppnades längs den planerade kabelsträckningen vid Tägnebys gårdstomt. Närheten till skålgropslokalen samt det topografiska läget medförde att denna lokal ansågs utgöra ett lämpligt boplatsläge. Schakten grävdes skiktvis med maskin ner till dess att naturlig undergrund framkom.

Resultat och tolkning

14 st sökschakt öppnades med 10 m mellanrum på gårdsplanen, från den befintliga elledningsstolpen i öster till den f d järnvägsbanken mot Hästholmen i väster. Den totala schaktlängden uppgick till ca 56 löpmeter. Schakten hade en längd av 3-5 m, en bredd på ca 0,6 m och ett djup av 0,4-0,4 m. Det resterande exploateringsområdet bedömdes vid undersökningstillfället inte utgöra något, ur arkeologisk synpunkt, intressant område. Längs denna sträcka företogs endast en sedvanlig okulär besiktning.

Inget av de öppnade schakten innehöll anläggningar eller kulturlager som bedömdes utgöra fast fornlämning. Enbart sentida föremål såsom recenta järnfragment och porslin framkom i de för undersökningen berörda ytorna.

Referenser

Franzén G. 1982. *Ortnamn i Östergötland*. Stockholm.

Kaliff A. 1999. *Arkeologi i Östergötland. Scener ur ett landskaps förhistoria*. Occasional Papers in Archaeology 20. Institutionen för arkeologi och antik historia, Uppsala universitet. Uppsala.

Fornminnesregistret för Västra Tollstad socken, Östergötland.

Tekniska uppgifter

Fastighet	Tägneby 1:1
Socken	Västra Tollstad sn
Kommun	Ödeshög
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnr	Invid RAÄ 26
Ekonomiska kartans blad	084 26 (8E 2g Västra Tollstad)
Koordinater	X6461280-6461300, Y1431600-1431720
Koordinatsystem	RT90 2,5 gon V
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning
Länsstyrelsens dnr	431-15847-04
Länsstyrelsens handläggare	Carin Claréus
Länstyrelsens beslut	Muntligt
ÖLM dnr	613/04
ÖLM projektnr	530177
Uppdragsgivare	Vattenfall Eldistribution AB
Kostnadsansvarig	Vattenfall Eldistribution AB
Projektledare	Viktoria Björkhager
Rapportarbete	Viktoria Björkhager, Fredrik Samuelsson & Kjell Svarvar
Fältarbetstid	2004-10-22
Totalt undersöktes	ca 56 löpmeter
Fynd	Nej
Foto	Nej
Analyser	Nej
Grafik	Fredrik Samuelsson
Renritning	-
Grafisk form	Lasse Norr

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.

Ur allmänt kartmaterial ISSN 1403-9273 © Lantmäteriverket. Ärende nr MS2006/02241
Rapport 2008:33 © Östergötlands länsmuseum

Östergötlands länsmuseum utförde i oktober 2004 en arkeologisk förundersökning inom fastigheten Tägneby 1:1, Västra Tollstad sn, Östergötland. Arbetet utfördes inför nedläggandet av en elkabel från ett planerat vindkraftverk.

Vid förundersökningen påträffades ingenting av arkeologiskt intresse.